

Holbo Herreds Kulturhistoriske Centre

Fokusgruppeinterview

1. Frederiksborg Amt har ikke inddraget museet i regionalplanlægningen. Derimod har amtet hyret museet som konsulent i forbindelse med VVM-undersøgelser, som ligger til grund for bl.a. regionalplantillæg.
2. Helsingør Kommune har haft intentioner om at inddrage museet i kommuneplanlægningen. Det var f.eks. planen at der skulle have været gennemført en fælles besigtigelse, men denne blev aflyst, da der var *for stort tidspres i kommunen*. Kommunen har dog orienteret museet om de fremtidige byggeområder. Vi udtaler os altid indgående til kommuneplanerne, hvor kulturarven inddrages meget lidt og ofte fremstilles forkert. Derfor blev det i forbindelse med kommuneplanen for Helsingør Kommune aftalt, at museet mod betaling skrev de historiske afsnit om.
3. Græsted-Gilleleje Kommune og Helsingør Kommune fremsender systematisk lokalplaner til museet. Der afholdes regelmæssige møder med begge kommuner, hvor vi taler om fremtidige planarbejder. Helsingør Kommune forespørger ofte museet om vore interesser i lokalplanområdet før forslaget udarbejdes.
4. Når kommunerne er bygherre gennemføres der altid arkæologiske prøveundersøgelser. I Helsingør Kommune sætter man desuden krav om, at der udarbejdes kulturhistoriske rapporter i forbindelse med større lokalplaner.
5. Der foretages arkivalisk kontrol og besigtigelse af alle lokalplansager.
6. Der kan være tale om små justeringer, men kun i de meget store lokalplanområder er der en reel mulighed for at sikre kulturarven. I de mindre lokalplaner bør sikringen ske på kommuneplanniveau.
7. Ja, og der foretages ofte besigtigelser og dokumentation.
8. Ja, og alle sager checkes arkivalisk vha. Map Info.
9. se pkt. 6
10. Ja. Man har en interesse i at afklare forholdet til fredede fortidsminder i god tid før byggearbejdet starter. Vi får også henvendelser om prøvegravning i forbindelse med ejendomshandler, dvs. før lokalplanarbejdet påbegyndes.
11. Ja, men også pga. lovens krav om samarbejde med museet. Når vi arbejder som konsulent for bygherre, følger han bedre op, fordi det er hans "egen" undersøgelse.
12. Kun i de store lokalplansager, jfr. pkt. 6
13. Med det byggeboom vi er vidner til, havde det ikke været muligt med en fortsat statslig finansiering uden medet store udvidelser af budgetrammen.

Gilleleje Museum
Vesterbrogade 56
3250 Gilleleje
Tlf. 48 30 16 31
Fax 48 30 16 71

Helsingør Lokalkrav
Skolegade 43 C
3200 Helsingør
Tlf. 48 79 79 00
Fax 48 79 79 41

Kontortid i Gilleleje:
mandag - fredag 8.30-13
Kontortid i Helsingør:
onsdag 10-18
CVR-nr. 21 34 42 73

www.holbo.dk
arkiv@holbo.dk
museum@holbo.dk
Bank 3537 3537008865
Giro: 1199 1-681-7430

14. Ja det har været en fordel med fælles retningslinier. Der er imidlertid behov for en forenkling af KUAS sagsbehandling i småsager under kr. 50.000,-, idet der herved kunne skabes rum for løsning af vigtigere opgaver f.eks. opfølgning af AUD etc.

Liv Appel, Museumsinspektør, Mobil-nr.: 21 48 95 45, e-mail: appel@holbo.dk

Gilleleje Museum
Vesterbrogade 56
3250 Gilleleje
Tlf. 48 30 16 31
Fax 48 30 16 71

Helsingø Lokalarliv
Skolegade 43 C
3200 Helsingø
Tlf. 48 79 79 00
Fax 48 79 79 41

Kontortid i Gilleleje:
mandag - fredag 8.30-13
Kontortid i Helsingø:
onsdag 10-18
CVR-nr. 21 34 42 73

www.holbo.dk
arkiv@holbo.dk
museum@holbo.dk
Bank 3537 3537008865
Giro: 1199 1-681-7430

2005 203 0000 16

Susanne Thuesen Simonsen

Fra: Karen Post [KPO@dansklandbrug.dk]
Sendt: 30. november 2005 12:04
Til: Susanne Thuesen Simonsen
Emne: spørgsmål vedr. museumsloven

Kære Susanne Simonsen

Jeg må beklage, at det desværre ikke er muligt for Dansk Landbrug at nå at komme med en tilfredsbringende besvarelse af spørgsmålene vedr. museumsloven. Måske af praktiske årsager vil det ikke være muligt umiddelbart for organisationen at svare på, da vi ikke slutter med den direkte kontakt til de enkelte sager - og grundet det fremskredne tidspunkt er det for sent at indhente information ude fra vores lokale rådgivningscentre.

Jeg har dog et synspunkt vedr. museumsloven, som evt. kan inddrages i jeres arbejde med lovovervågning af museumsloven.

Vedr. museernes inddragelse i byggesager, har Dansk Landbrug i tidligere henvendt sig til kulturministeren i det vi fandt det meget u hensigtsmæssigt, at der ikke var noget krav om et tidlig inddragelse af museerne i byggesager. Nedenstående af fra denne henvendelse:

Udgifterne til en evt. arkæologisk undersøgelse kan i høj grad komme til at afhænge af, hvornår i byggeprocessen de kulturhistoriske museum inddrages. Lovens §24 fastslår, at "Kommunalbestyrelsen og amtsrådet skal underrette vedkommende kulturhistoriske museum senest samtidig med, at der meddeles byggetilladelse, tilladelse til råstofindvinding eller dispensation fra fortidsminde-beskyttelseslinjen eller naturbeskyttelsesloven".

Ved byggeri på landbrugsejendomme kan det være tilfældet, at en ansøgning om byggetilladelse har været længe undervejs, da der ofte vil skulle gives enten en tilladelse / godkendelse efter Plan-lovens regler (VVM), en landzonetilladelse / godkendelse eller en lokaliseringsgodkendelse efter Husdyrgødningsbekendtgørelsen. Da offentligheden er klageberettigede i sådanne sager, kan processen strække sig over en meget lang periode. Dette indebærer, at når først byggetilladelsen er givet, vil det være meget problematisk evt. at skulle revurdere byggeprojektet efter en udtalelse fra det kulturhistoriske museum, som det ellers er hensigten med bestemmelserne i lovens kapitel 8. En sådan revurdering og evt. omplacering vil således kunne udløse behov for en ny godkendelse / tilladelse.

Endvidere vil det ofte være tilfældet, at byggeri på en landbrugsejendom på grund af den lange sagsbehandlingstid igangsættes snarest efter, at byggetilladelsen er modtaget. Der vil således være en betragtelig forsinkelse at skulle afvente museets udtalelse, hvis museet først underrettes samtidig med, at tilladelsen gives.

Vi skal derfor fra Dansk Landbrug opfordre ministeren til at henstille til de relevante myndigheder, at en inddragelse af de kulturhistoriske museer sker på et langt tidligere tidspunkt, end når først byggetilladelsen er givet.

Bestemmelserne i lovens §24 åbner op for, at museerne kan underrettes allerede når ansøgningen er givet. I bemærkningerne til loven fremhæves det, at kommunen "efter gældende praksis skal påse, at underretning findes sted så betids, at muligheden for en eventuel undersøgelse af etnologisk, arkæologisk eller anden kulturhistoriske interesse er til stede (jf. Bygge- og Boligstyrelsens vejledning om kommunalbestyrelsens lovgennemgang ved byggesager)". En inddragelse af museerne, når byggetilladelsen først er givet, synes umiddelbart ikke at opfylde dette krav.

Vi skal endvidere opfordre til, at det i vejledningen til loven tydeliggøres, at det kulturhistoriske museum, når de er underrettet om et byggeprojekt, er forpligtet til at kontakte bygherren, hvis det bedømmes, at der kan være fund af arkæologisk interesse i området. Hvis museet ikke reagerer inden fire uger, er det at sidestille med en udtalelse efter §25, hvor det vurderes, at byggeriet ikke medfører risiko for ødelæggelse af væsentlige fortidsminder.

Lovens hensigt om, at museet skal etablere kontakt til bygherren og således sikre at byggeri ikke igangsættes i områder med væsentlige arkæologiske interesser inden en evt. forundersøgelse, vil således også blive fremmet ved, at museerne inddrages

tidligere i processen.

Mht. til spørgsmålet om finansiering er det Dansk Landbrug opfattelse, at der er behov for flere midler til tilskudsordningen jf. spm. 11. Der er eksempler på sager, hvor landmænd har måtte afholde store udgifter i forbindelse med arkæologiske udgravning, hvilket ikke forekommer rimeligt.

Det er dog min opfattelse, at det gennem en målrettet information er lykkedes at skabe et kendskab til reglerne og på den måde få landmænd / bygherrer til at inddrage museerne tidligt i processen.

Med venlig hilsen

Karen Post
Erhvervspolitisk konsulent
Dansk Landbrug

Tlf. 33 39 46 00
Direkte tlf.: 33 39 46 56
Mobil: 22 99 84 83
Fax. nr.: 33 39 46 05
E-mail: KPO@DANSKLANDBRUG.DK

Susanne Thuesen Simonsen

Fra: John Pind
Sendt: 12. december 2005 08:18
Til: Susanne Thuesen Simonsen
Emne: VS: referat

Hej Susanne

Dette er vist mest til din fornøjelse.

hilsen
John

-----Oprindelig meddelelse-----

Fra: Mogens Bo Henriksen [mailto:MBHE@odense.dk]
Sendt: 12. december 2005 08:15
Til: John Pind; Erik Johansen
Emne: referat

Hermed følger de svar, som vi havde nedfældet før mødet i Kbh. forleden. Jeg tænkte, at de måske kunne være Jer til en ringe hjælp i forbindelse med udarbejdelse / uddybelse af referatet.

Mange hilsener

Mogens

Med venlig hilsen

Mogens Bo Henriksen
Museumsinspektør
Odense Bys Museer
Overgade 48
DK-5000 Odense C

Tlf. + 45 65 51 46 45
Mobil + 45 20 90 13 18
Fax +45 65 90 86 00
www.odmus.dk

Spørgsmål vedr. museumslovens kapitel 8 – svar til bilag 3

Odense Bys Museer:

Arkæologi: Museumsinspektør Mogens Bo Henriksen. E-mail: mbhe@odense.dk Tlf. 6551 4645.

Historisk tid: Museumsinspektør Anders Myrtue. E-mail: asm@odense.dk. Tlf. 6551 4651.

Formateret: Engelsk
(Storbritannien)

1)

Arkæologi: Ja, og det har det været tradition for også forud for vedtagelse af 2001-loven

Historisk tid: Fra tid til anden. Kontekstafhængigt. Vi bidrager altid i forbindelse med offentlighedsfasen

Formateret

2)

Arkæologi: Odense Bys Museer har det arkæologiske ansvar i 20 kommuner. Kommuneplansforslag tilsendes museet til udtalelse – dette skete i et vist omfang også før vedtagelse af 2001-loven.

Historisk tid: Odense Bys Museer samarbejder med 10 kommuner. Normalt får vi planerne til høring. Med den største kommune, Odense, har vi et tættere samarbejde med i plansager..

3)

Arkæologi: Jf. besvarelse af pkt. 2. Især museets primærkommune inddrager museet allerede i forbindelse med udarbejdelse af udkast til lokalplanforslag, således at kommentarer om arkæologiske interesseområder indarbejdes i lokalplanforslaget. Det sker kun undtagelsesvis for andre kommuners vedkommende, og oftest hvis det er et rådgivende ingeniørfirma, der står for udarbejdelsen af lokalplanforslaget.

Historisk tid: Odense Bys Museer samarbejder med 10 kommuner. Den største, Odense, har vi et tæt samarbejde i plansager. For de andre får vi normalt planerne til høring.

4)

Arkæologi: Der kan kun opregnes et enkelt eksempel på, at Odense Bys Museer er blevet bedt om at lave en forundersøgelse forud for vedtagelse af en lokalplan. Udfaldet af forundersøgelsen fik ikke indvirkning på lokalplanforslagets udformning.

Historisk tid: I Odense Kommune bliver vi af og til bedt om oplysninger. I de andre kommuner kun yderst sporadisk.

5)

Arkæologi: Der foretages detaljeret arkivalisk kontrol i forbindelse med *alle* lokalplanforslag, der omfatter jordarbejder, planer vedr. tracéarbejder, skovrejsningssager og bygge-/anlægsarbejder af en vis størrelse. Der foretages arkivalisk kontrol på et mere ekstensivt niveau i forbindelse med kommune- og regionplanforslag. Der foretages arkivalisk kontrol ud fra en konkret vurdering i forbindelse med landzone- og byggetilladelser m.v.

Sagsantallet har i de senere år været således:

2000	244
------	-----

2001	241	
2002	294	
2003	506	
2004	458	
2005	ca. 475	(til 15. november 2005)

Slettet: 6

Kommune	Form	Stadium	Frekvens
Odense	E-mail	Byggesagsliste	Dagligt
Middelfart	E-mail	Byggesager	Flere gange ugentlig
Parby	E-mail	Byggesager	Ugentlig
Fåborg	Brev	Byggesager	Regelmæssigt efter deres arbejdsgang. Hver - hver anden uge.
Ejby	E-mail	Byggesager + landzonetilladelser	Hver – hver anden uge; er blevet mere uregelmæssigt (?). Udsteder landzonetilladelser, hvor de andre kommuner kun udsteder byggetilladelser.
Assens	Brev	Byggesager	ca. hver 14 dag
Hårby	E-mail	Byggesagsliste	14. dag?
Nyborg	E-mail	Byggesagsliste	Ca. hver 14. dag
Ullerslev	E-mail	Byggesagsliste	Månedligt?
Ørbæk	Alm. post	Byggesagsliste	Månedligt?
Otterup	E-mail	Byggesager	Regelmæssigt, men ret nyt efter kontakt.
Nr. Aaby	E-mail	Byggesager	Netop ændret til mail, når sagerne indgår. Indtil da brev når byggetilladelse blev udstedt.
Bogense	Brev	Byggetilladelser	Ved udstedelse.
Søndersø	E-mail	Byggetilladelse	Ved udstedelse.
Ringe	Brev, e-mail	Byggesager	Løbende enkeltsager (ved udstedelse) med varierende, men aldrig høj, frekvens
Årslev	E-mail	Byggetilladelse	Løbende enkeltsager (ved udstedelse) med varierende, men aldrig høj, frekvens
Glamsbjerg	E-mail	?	Højest sjældent. I foråret en gang om måneden, men nu er det længe siden.
Tommerup			Der har vist ikke været noget?
Vissenbjerg	E-mail	Byggetilladelser?	13/6 (7 stk.) og midt i oktober (11 stk.).
Aarup	E-mail	Byggesager	Er netop begyndt at sende efter mange kontakter.

Historisk tid: I princippet altid. I realiteten i alle sager som efter museets konkrete vurdering kræver det. Vi modtager mellem 100 og 200 plansager pr. år.

6)

Arkeologi: Nej, jordfaste fortidsminder spiller en underordnet – for ikke at sige ubetydelig rolle – i den sammenhæng. Eksempelvis valgtes løsning 1 af 3 mulige for sporføring af omfartsvejen Ring III øst om Odense på trods af, at den arkivalske analyse af de to alternative løsningsforslag havde vist, at omfanget af arkæologiske undersøgelser her ville blive meget begrænset. Man valgte på trods af sammenfald med to udstrakte kulturarvsarealer med kulturlagspladser fra romersk og germansk jernalder en løsning, der medførte udgifter på anslået 5,6 millioner kroner. Det blev fra

anlægsmyndighedens side oplyst, at der dels lå planmæssige overvejelser til grund for det endelige valg -- og dels at de to alternative forslag ville kollidere med naturinteresser (engområder, fredskov).

Historisk tid: Nej, men det sker!

7)

Arkæologi: Intet svar.

Historisk tid:

Odense Kommune: Endelig en liste over indkomne sager

Sluttet:

- Broby Kommune: Indkomne sager ugentligt
- Årsløv Kommune: Afgørelser modtages sagsvis
- Ringe Kommune: Afgørelser modtages sagsvis
- Tommerup Kommune: Intet
- Vissenbjerg Kommune: Intet
- Aarup Kommune: Afgørelser to gange årligt
- Børgense Kommune: Afgørelser månedligt
- Otterup Kommune: Afgørelser sagsvis
- Sønder sø Kommune: Afgørelser sagsvis

I alt modtager vi i størrelsesordenen 3.000 bygningssager pr. år.

8)

Arkæologi:

Råstofindvinding: Fyns Amt indskriver som *vilkår* i råstofindvindingstilladelser, at ansøger skal kontakte museet i god tid forud for igangsættelse af gravearbejdet.

Formateret

Naturbeskyttelsesloven: Ja, museet orienteres løbende via Museumsrådet for Fyns Amt.

Dispensation fra fortidsmindebeskyttelseslinjen: Ja; efter at området er overgået til kommunerne, er der ikke modtaget en eneste henvendelse.

Byggetilladelser m.v.: Det har krævet et langt, sejt træk, for alle kommuner har efterlevet lovteksten på dette område. I nogle tilfælde lå der en bevidst tanke bag kommunens handlingsmønster (de ønskede selv at vælge, hvad man skulle sende), men i de fleste tilfælde var man simpelthen ikke godt nok orienteret om bestemmelserne i den nugældende museumslov. Det medførte et stort arbejde fra museets side med at få lavet en praksis for informationsstrømmen fra kommunerne til museet. En langt bedre informationsindsats fra centralt hold ville have været ønskelig i den sammenhæng.

Historisk tid:

Fra Fyns Amt modtages afgjorte råstofsager, §3 og §4-sager sagsvis til høring via Museumsrådet for Fyns Amt. Vi har enkelte forespørgsler i forbindelse med plansagsbehandlingen.

Fra KUAS modtages høringer og afgjorte bygningsfredningssager enkeltvis

Fra kommunerne modtages planlægnings-sager og sager efter Planloven normalt enkeltvis i forbindelse med høringen.

9)

Arkæologi: Museet har ingen konkret erfaring for, at en tidlig inddragelse i planlægningsarbejdet har medvirket til bevarelse af jordfaste fortidsminder. Derimod er der bl.a. fra anlæggelsen af Ring III øst om Odense og fra anlæggelsen af motorvejen Odense-Ringe samt ved anlæggelsen af en

golfbane vest for Odense eksempler på, at økonomiske incitament (hoje udgravningsbudgetter ved komplekse fortidsminder) har ført til, at man foretog ændringer i arbejdsmåden og i et vist omfang i projektet (alternativ opbygning af mulddepoter, undladelse af terrænregulering og dybdegående jordbearbejdning m.v.).

Historisk tid:

Det er erfaringen at plansager i meget høj grad i realiteten er afgjorte, når museet inddrages. Formentlig p.g.a. drøftelser med projektere / lodsejere, men også fordi kommunerne ikke har nogen forpligtelse til at følge museets råd eller synspunkt, og derfor ikke ændrer synspunkt i forbindelse med museets medvirken. Det gælder i særdeleshed i Odense, hvor vi er inddraget i mange plansager allerede på et tidligt tidspunkt, og det er i høj grad tilfældet i spørgsmål om hvorvidt bestemte bygninger skal bevares eller ej. Det er ydermere en erfaring, at der ofte er stor forskel på kommunens og museets fortolkningen af bevaringsdeklarationers rækkevidde. Der fortolkes ofte så liberalt, at deklARATIONEN ikke er meget værd. Uden for Odense Kommune inddrages vi normalt i høringsfasen.

Slettet: f

10)

Arkeologi: Kun i begrænset omfang.

11)

jf. svar til spørgsmål 10 - det kommer stadig som en overraskelse for en del private bygherrer, at de skal finansiere forundersøgelser og egentlige undersøgelser, hvilket har medført, at de først sent er blevet opmærksomme på deres rolle og ansvar. Det skyldes utvivlsomt dels manglende information fra KUAS og brancheforeninger, men også fra de planmyndigheder, som sagsbehandler ansøgninger om anlægsarbejde/byggeri. Især mindre firmaer har problemer i den retning – hvad enten der er tale om arkitekter, entreprenører, råstofvindere, ingeniører – eller små ”konsortier”, der opstår til den konkrete opgave.

Formateret

12)

Nej. Odense Bys Museer har i årene 1999-2005 haft et *stigende* antal arkæologiske undersøgelser – selv når store projekter som vejanlæg i periferien af Odense og motorvejen Odense-Kværndrup fraregnes.

Antal undersøgelser pr. år – og årsager hertil

Årsag	2004	2003	2002	2001	2000	1999
Byggeri		52	33	19	11	16
Dyrkning		1	1	2	5	
2, Selvvalgt forskning			0	1	1	2
3						
Installationer		13	7	2	3	
1, Naturgas			0	0	1	0
0						
Råstof		0	4	5	5	
1, Naturgenopretning			4	2	0	0
1						

Slettet: f

Slettet: f

Slettet: f

Vejanlæg	19*	16*	21	23		
Plantning		0	0	3	2	Slettet: *
Andet (erosion m.v.)	1	2	0	3	0	
Ialt	ca. 110	90	66	54	54	26

*Provegravningen på motorvejsforløbet Odense-Ringe og Ring III øst om Odense er hver for sig regnet som én gravning, selv om de omfatter flere lokaliteter.

13)

Udsving i bygge- og anlægsarbejdet på den vis, at udgifterne skal afholdes også af private bygherrer: Ja!

14)

Generelt er svaret nej.

Kulturarvsstyrelsens forvaltningspraksis fremstår ofte uklart for museet – og ikke mindst for offentlige anlægsmyndigheder og private bygherrer. De manglende retningslinjer for tilskud til private bygherrers udgifter til arkæologiske undersøgelser og den sene eller manglende udarbejdelse af retningslinier vedr. forvaltningen af 2001-lovens bestemmelser (f.eks. vedr. naturvidenskab) er eksempler på dette. Det synes ofte, som om sagerne behandles meget individuelt både fra sag til sag og fra sagsbehandler til sagsbehandler.

KUAS har været fokuseret på offentlige myndigheder som museernes primære samarbejdspartnere og derfor målrettet information om konsekvenserne af 2001-loven herimod, desuagtet, at private firmaer – herunder ikke mindst rådgivende ingeniører og advokater – i dag lige så ofte er museets primære forhandlingspartner. Ofte fremstår disse parter som underinformerede om lovens bestemmelser og konsekvenser.

Odense Bys Museer den 1. december 2005

Susanne Thuesen Simonsen

Fra: (KF) Lars Bjørn Madsen [LBM64@helsingor.dk]

Sendt: 13. december 2005 13:07

Til: Susanne Thuesen Simonsen

Emne: Besvarelse af spørgsmål i relation til museumslovens kapitel 8

Kære Susanne Thuesen Simonsen

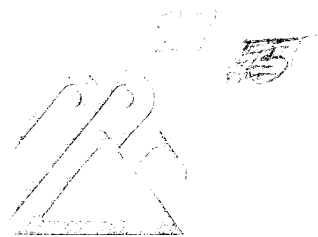
Bedre sent end aldrig følger min besvarelse af de spørgsmål jeg har modtaget. Besvarelsen henviser til spørgsmålenes numre. Som du kan se, kan vi jo ikke besvare de spørgsmål, der mere henvender sig til det arkæologisk ansvarlige museum, der indtil årsskiftet er Nordsjællandsk Folkemuseum i Hillerød, med hvilket vi har haft et glimrende samarbejde.

Med venlig hilsen

Lars Bjørn Madsen
museumsinspektør

Bevarelse af spørgsmål i relation til museumslovens kapitel 3

- 1) Ja, ved udsendelse af relevant, trykt materiale
- 2) Ja, ved udsendelse af relevant, trykt materiale
- 3) Ja, ved udsendelse af relevant, trykt materiale
- 4) Yderst sjældent, men det forekommer.
- 5) Museet gennemgår altid det publicerede planmateriale for såvel at sikre eventuelle bevaringsværdier som for at undgå eventuel ny tilføje om det pågældende område.
- 6) Ja, det er vort indtryk.
- 7) Nej aldrig, og det på trods af, at vi gentagne gange har beklaget, at nedrivninger af klart bevaringsværdige bygninger stadig sker, uden museet (i henhold til § 24 stk. 3) bliver underrettet. Det er klart en meget alvorlig mangel i et ellers udmærket samarbejde med kommunens forskellige forvaltninger.
- 8) Ja, i hvert fald fra amtet.
- 9) Ja, og vi har indledt et glimrende samarbejde med kommunens park- og vejafdeling i form af en såkaldt Grøn Strukturplan for Helsingør Kommune, hvor de kulturhistoriske værdier er en særskilt felt den dertil udarbejdede database, der udfyldes af museerne.
- 10) Bør besvares af det arkæologisk ansvarlige museum.
- 11) -
- 12) Ja, helt klart.
- 13) Bør besvares af det arkæologisk ansvarlige museum.
- 14) Bør besvares af det arkæologisk ansvarlige museum.

Kulturarvstyrelsen
Att.: Kontorchef Erik Johansen
Slotsholmsgade 1
1216 København K

22. december 2005

Modtaget i
Kulturarvstyrelsen

23 DEC. 2005

Evaluering af "Ny museumslov"

Foreningen af Danske Grus- og Stenindustrier har gennem de seneste år indsamlet medlemmernes erfaringer med den nye museumslov, både de praktiske og økonomiske konsekvenser samt oplevelser omkring dialogen mellem museerne og medlemmerne.

Foreningen af Danske Grus- og Stenindustrier mener

1. Lovens intention om god planlægning er fornuftig, men udbyttet af store forundersøgelser er for lille
2. Råstofindvinderne pålægges store udgifter, som samtidig rammer indvinderne forskelligt og meget tilfældigt
3. Museerne har fået en finansieringskilde uden begrænsninger. Der er ingen, som stiller spørgsmål ved nødvendigheden af gennemførelse af arkæologiske undersøgelser
4. Den øgede interesse fra museernes side for at gennemføre arkæologiske undersøgelser sammenholdt med forskelle i organisering af arbejdet bremser en fornuftig planlægning og råstofindvinding

Værdi af store forundersøgelser

I Danmark indvindes om året cirka 33 mio. m³ råstoffer på land, svarende til at mellem 300 og 500 ha ny jord hvert år skal have en råstofftilladelse.

Ifølge oplysninger fra Kulturarvstyrelsen er der i de første 10 måneder af 2005 gennemført større forundersøgelser på 35 ha, hvor der skal indvindes råstoffer. Museerne havde anbefalet større forundersøgelser på 175 ha. Det betyder, at kun 10 % af nye arealer får foretaget større forundersøgelser. Gennemsnittet for hele landet er cirka 80 %, oplyser Kulturarvstyrelsen.

Den store forskel mellem antallet af anbefalede og gennemførte undersøgelser skyldes, at kun meget få råstofvindere oplever, at den store forundersøgelse giver ekstra sikkerhed for at undgå overraskelser under selve indvindingsarbejdet. Råstofvirksomhederne har endnu ikke set eksempler på, at råstofvindere efter forundersøgelsen har fået en klar tilkendegivelse om, at der ikke findes forudsninger på det undersøgte areal, og i mange situationer kan man allerede i forbindelse med den mindre forundersøgelse uden prøvegravninger sandsynliggøre, om der vil være interessante fund på marken.

Flere medlemmer har gode erfaringer med, at museerne møder op i forbindelse med, at der rømmes muldjord af. Her kan man foretage undersøgelser af råstofområdet, og hvis dialogen mellem museum og råstofvinder er god, så får de også planlagt eventuelle udgravninger undervejs.

Foreningen af Danske Grus- og Stenindustrier kan anbefale at benytte ovennævnte metode som normal praksis på råstofområdet.

- *Museet foretager en mindre forundersøgelse uden prøvegravninger.*
- *Ud fra resultaterne af den mindre forundersøgelse uden prøvegravninger, planlægges selve råstofvindningen.*
- *Museet tilkaldes i forbindelse med afrømning af muldlaget i de områder, hvor der er observeret mulighed for tilstedeværelse af fortidsminder.*
- *Råstofvinderen tilkalder museet, hvis der observeres spor af fortidsminder i andre områder under muldafrømningen.*

Store omkostninger som rammer tilfældigt

Kulturarvstyrelsen har præsenteret de registrerede omkostninger i forbindelse med budgetlægning af større forundersøgelser samt egentlige arkæologiske udgravninger.

Resultaterne viser, at den enkelte indvinder i forbindelse med større forundersøgelser kan komme til at betale mellem 0.- og 50.000 kr./ha. Den gennemsnitlige pris er cirka 5500 kr./ha.

Tallene kan bekræftes af Foreningens medlemmer med en bemærkning om, at maskintimer leveret af råstofvinderen også er omkostninger og derfor altid skal medregnes i budgettet. Skal der gives et retvisende billede af omkostningerne, så koster maskintimerne i mange situationer mere end den resterende del af de arkæologiske undersøgelser.

Ud fra de tal, Kulturarvstyrelsen har oplyst, kan prisforskellen på en forundersøgelse på 10 ha, som er meget normal for en råstofansøgning, være op mod 500.000 kr.

Foreningen af Danske Grus- og Stenindustrier mener ikke, større forundersøgelser giver det forventede udbytte og foreslår derfor, at de erstattes af mindre forundersøgelser uden prøvegravninger suppleret med museets deltagelse i forbindelse med opstart af en råstofindvinding, som angivet tidligere i dette brev.

Der er i 2005 kun gennemført seks egentlige arkæologiske undersøgelser før råstofindvinding, mens der er lavet budget for 23.

Budgetterne viser et gennemsnitligt budget på cirka 16.000 kr./ha. Medlemmer af Foreningen af Danske Grus- og Stenindustrier har eksempler på, at en enkelt arkæologisk undersøgelse kan komme til at koste over 200.000 kr./ha. Det kan være mere, end råstofindvinderen har betalt eller kommer til at betale for selve jorden, som skal benyttes til råstofindvindingen.

Denne meget uens og konkurrenceforvridende situation, som er en konsekvens af museumsloven, er ikke rimelig. De samlede udgifter for samfundet er begrænsede, men for den enkelte råstofindvinder kan de være afgørende for, om råstofindvindingen giver overskud.

Foreningen af Danske Grus- og Stenindustrier mener, de nugældende tilskudsregler bør ændres, så der ydes 100 % tilskud til omkostningerne ved egentlige arkæologiske udgravninger.

Hvad skal udgraves, og hvad kræver forundersøgelser?

Medlemmerne af Foreningen af Danske Grus- og Stenindustrier oplever, at ændringerne i museumsloven har medført, at kun meget få arealer kan friholdes for større forundersøgelser. Tidligere kunne det lade sig gøre at få et klart bud fra museet ud fra en mindre forundersøgelse uden prøvegravninger. I et eksempel fra Horsens Museum kunne man i 1999 udtale, at et areal på 6,5 ha ikke indeholdt bevaringsværdige fortidsminder. I dag er det samme område undersøgt ved en større undersøgelse for 70.000 kr.

Kulturarvstyrelsen har udarbejdet "Retningslinier for tilrettelæggelse og gennemførelse af arkæologiske forundersøgelser", som redegør for praksis. Allerede i indledningen til disse retningslinier nævnes, at forundersøgelser, der skal danne baggrund for afgivelse af forpligtende svar, inkluderer grave- eller borearbejde. Det er indlysende, at museerne ændrer adfærd, hvis Kulturarvstyrelsen anbefaler, at der altid udføres større forundersøgelser.

Forundersøgelseernes planlægning og gennemførelse er detaljeret beskrevet i Kulturarvstyrelsens retningslinier. Man kan godt få den fornemmelse, at intet er overladt til det enkelte museum. Det kan derfor undre, at et museum kræver, at op til tre medarbejdere følger en gravemaskine under udgravning af søgerender, mens et andet lader søgerenderne grave, inden man sender en enkelt medarbejder ud for at undersøge indholdet.

Søgerender er problematiske for råstofvindvinderen, både hvis de graves flere år inden, der skal indvindes råstoffer, og hvis de graves umiddelbart, inden råstofvindningen opstartes. Det vil normalt altid være nødvendigt at retablere arealet. Skal der efterfølgende dyrkes på markerne, vil udbyttet være mindre de første år, efter forundersøgelsen er gennemført. Skal der rømmes muld af til råstofvindning, vil en effektiv afrømning kræve, at mulden er jævnt fordelt på arealet.

Som tidligere nævnt, så mener Foreningen af Danske Grus- og Stenindustrier ikke, større forundersøgelser giver det forventede udbytte og foreslår derfor, at de erstattes af mindre forundersøgelser uden prøvegravninger suppleret med museets deltagelse i forbindelse med opstart af en råstofvindning, som angivet tidligere i dette brev. Retningslinierne fra Kulturarvstyrelsen kunne med fordel tilføjes et særligt afsnit som forholdt sig specielt til undersøgelse af råstofvindingsområder. De kunne formuleres omtrent som afsnittet vedrørende traceer, hvor man også anbefaler, at undersøgelsen gennemføres som en integreret del af anlægsarbejdet.

Planlægning af udgravningsarbejdet

Der er gennem de seneste år oparbejdet en praksis, hvor råstofvindvinderen stiller maskiner og medarbejdere til rådighed ved udgravningsarbejdet. De fleste råstofvindere planlægger imidlertid ikke på samme måde som museerne, hvilket ofte medfører, at råstofvindvinderen eksempelvis må betale for ikke effektiv maskinarbejdstid, som kunne være undgået, hvis museernes og råstofvirksomhedernes medarbejdere planlagde lidt bedre.

I andre situationer oplever råstofvindvinderne, at de uden grund må vente i lange perioder på at få foretaget en arkæologisk undersøgelse, fordi museerne mener, de har ret til at være et helt år om at planlægge og gennemføre udgravningen. Det må være muligt at planlægge med kortere tidshorisont.

Foreningen af Danske Grus- og Stenindustrier tilbyder et samarbejde med Kulturarvstyrelsen, hvor det er formålet at finde en hensigtsmæssig samarbejdsform, hvor der både tages hensyn til museernes og råstofvindvinderens ønsker og muligheder.

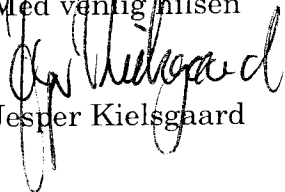
Ønske om lovændring

Foreningen af Danske Grus- og Stenindustrier oplever, at museerne med den nye museumslov de facto er blevet opfordret til at ændre adfærd.

Der er ikke ændret i selve formålet med at gennemføre arkæologiske undersøgelser. Tidligere havde Kulturarvstyrelsen et budget, som gav rammer for det arkæologiske arbejde, som skulle gennemføres. I dag har Kulturarvstyrelsen og museerne ingen økonomiske rammer. Det er blevet for nemt for museerne at anbefale undersøgelser, såvel store forundersøgelser som egentlige arkæologiske undersøgelser.

Vi ser gerne, at museumsloven bliver ændret, så de økonomiske rammer igen lægges nationalt, og museerne pålægges en større grad af prioritering, når der skal vælges, hvor det er nødvendigt at foretage arkæologiske undersøgelser.

Med venlig hilsen

Jesper Kielsgaard

2005-20-1111

Att. nr. 27
Over på akt. nr. 27

Dansk Industri
Att.: Danske Grus- og Stenindustrier
H.C. Andersens Boulevard 18
1787 København V

MUSEUMSLOVEN – ARKÆOLOGISK UNDERSØGELSESVIRKSOMHED

4. JANUAR 2006

KULTURARVSSTYRELSEN
Jura

SLOTSHOLMSGADE 1
1216 KØBENHAVN K

CVR 26489865

TELEFON 72 26 51 00
FAX 72 26 51 01

kuas@kuas.dk
www.kuas.dk

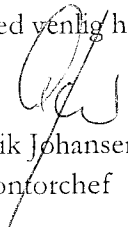
Foreningen af Danske Grus- og Stenindustrier har den 22. december 2005 fremsendt et brev om museumsloven til Kulturarvsstyrelsen. I brevet fremfører foreningen sine erfaringer med museumsloven fra 2001 samt forslag til ændringer på området.

Inden for rammerne af museumsloven er Kulturarvsstyrelsen åben over for at drøfte samarbejdet vedrørende arkæologisk undersøgelsesvirksomhed mellem styrelsen, museerne og råstof erhvervet.

I løbet af 2. halvdel af 2005 har Kulturministeriet som led i lovovervågningen af museumslovens kapitel 8 arbejdet på en evalueringsredegørelse, som skal afleveres til Folketingets Kulturudvalg i løbet af denne måned.

Kulturarvsstyrelsen foreslår i forlængelse af ovennævnte, at vi afventer Folketingets behandling af evalueringsredegørelsen, inden styrelsen og råstof erhvervet indleder en nærmere drøftelse af samarbejdet vedrørende arkæologisk undersøgelsesvirksomhed. Styrelsen vil tage kontakt til råstof erhvervet, når lovovervågningen af museumslovens kapitel 8 er afsluttet.

Med venlig hilsen

Erik Jøhansen
Kontorchef

KOPI ER SENDT TIL

Kulturministeriet, Nybrogade 2, 1203 København K.

J.NR. 2003-201-0020
REF: STS